

QUINZENARI DE PROPAGANDA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ. . . . . Plassa Constitució, 9.
 DELEGACIÓ DE L' ADMINISTRACIÓ. Associació Popular Regionalista, Escudellers Blancs, 8 1.er

Lo REGIONALISTA circula per medi de Propagadors, que son los qui prenen un número determinat d' exemplars, pagantlos al següents preus:

Una acció (100 exemplars)	costa cada número	2'50 ptas.	} Compresos gastos de correu pera Catalunya
Mitja (50 —)	— — —	1'25 „	
Un quart (25 —)	— — —	0'65 „	
Un vuytè (12 —)	— — —	0'35 „	

S' envia un sol exemplar a qui fassi un donatiu anyal de qualsevol import.

No s tornan los originals — Es lliure la reproducció dels treballs — Pagos a la bestreta — S' admeten sellos de correu y documents de fácil cobransa.

JA HI SOM

Al mon no 's fa res sense diner. Los patrioters, que may hi vehuen més enllà del nas, no volian creure aquella veritat tan senzilla. Los anava molt bé embarcar minyons al só del *himne* de Càdiz, pensant que qui tingués trescents duros a la caixa, no tindria de fer altre paper en aquesta comedia, que 'l de baladrejar pe' ls ports y regalar, tot lo més, algún cigarro als minyons de la embarcada.

Peró, las guerras no 's sostenen ab himnes de sarsuela; los minyons menjan y 'ls fusells gastan pólvora y balas... y tot aixó val diners.

Y 'l govern, encare que 'n tingui fàbrica, no se 'ls pot fer de franch. De bitllets de banch ja n hi han massa, y la plata s' ha de comprar.

¿Cóm ho havia de fer en Cánovas per arreplegar lo que li falta?

Pe'l meu gust, una contribució extraordinaria y ben pujada sobre l' entusiasme patrioter, m' hauria omplert de satisfacció.

¿Qué més natural?

¿No parlan de res de reformas, res d' autonomia, res de llibertats? ¿no cridan alló del *último soldado* y la *última peseta*? Ja donchs, que pels soldats no deuen servir per qué per compte de ferse voluntaris, pagan los 300 duros quan los cridan a las filas, a lo menos que paguin fins la darrera pesseta. Per qué jo crech molt natural que lo de la *darrera pesseta*, se refereix a las de la seva butxaca, donchs de la dels altres no 'n disposa ningú... més que 'l govern.

Veritat es, que pera demostrar que 'l seu patriotisme no es tal cosa, sinó patriotisme, podian haver fet suscripcions y donatius; però tampoch en aixó no han sigut bons ni pera omplir una safata, encare que ab música y comedias los demanessin caritat per las desgraciadas victimas de las guerras.

No es estrany, que en Navarro Reverter, encarrugat de pescar diners en aquèl pou de miseria que se 'n diu Espanya, estigui del tot desenganyat dels baladers de la patrioteria y busqui milions per altres barris.

Nosaltres ja ho vam dir molt temps enrera. Tot aixó acabarà ab novas contribucions.

Y encara que no siguem sonàmbuls y 'ns burlem d' aixó de tirar las cartas, hem fet la competencia al *Zaragozano*: ho hem endevinat.

No per tan poca cosa, volèm fernos aplaudir, ni menos demanarne cap privilegi. La cosa no podia fal-lir y endevinar lo que no pot deixar de venir, no té cap mérit.

De todas maneras, ja hi som.

Se van apujar los consúms, que com es sagut, los paga sobre tot la gent que no te res.

Ab aixó, no obstant, no n' hi há prou.

Vegis la nova invensió del *graaan* Escura-butxacas de las Espanyas.

Impost *transitori* de guerra y recárrech de todas las contribucions directas e indirectas, ab escepció de la territorial y de la *del cupóns del Deute públich*.

Estanch del petroli.

Estanch de la pólvora y esplossius.

Com ab tot aixó no n' hi há prou, s' empenyarán las minas d' Almadén.

Y s' hi inventará alguna altre contribució.

Sinó, ja me 'n tornareu resposta.

Interinament... má a la butxaca, callar y pagar.

A. MALLSOL.

MOROS, MAL QUE 'LS PESI

Una de las cosas, que segons dinhen te més enfadat a D. Júpiter Cánovas y als seus pretorians d' aquestas insulas baratarias, es que 'ls retreguin l' inevitable y centenari creuament de la rassa mora o semítica ab las autóctonas allá en las xamosas vegas de l' Andalús (nom moro de la antiga Bætica) en los setcents setenta vuit anys en que fou mora y mahometana aquella terra en que nasqueren ells y *de-más gente de buen vivir*.

Per poch aquèts estudis d' etnología, nos costan que a nostras vellesas nos fessin jugar altra vegada a alló de

Los moros vindrán,
t' agafarán,
a tú y a tí....

Es lo sangró que 'ls hi porta. No están per ciencias. ¡Cánovas es Alá y Mahoma 'l seu

profeta! No 'n necessitan altra de ciència, ni altra constitució.

Tampoch son d' aquells que dihuen: afartam y dígam moro. No, encare que 'is mantin guém no ho volen.

No fan com nosaltres: la rahó a un moro; si podém convencers de lo contrari, no hi tornarem més.

Hem repassat l' antropología y l' historia, en Quatrefages, en Lenormant, l' Hübner, en Saavedra, fins aquell informe del sigle XV, que va trobar en Silvela, aconsellant a Ferrán lo Católich que no conquistés lo regne de Granada perquè después ne surtirían en Cánovas y en Romero Robledo. Y estém pitjor.

Ja no es alló de *con verlo basta*. Tipos, costums, usos, art... modo de governar, tot coincideix ab los textos: Moros avans de Mahoma, en la invasió y después de la invasió.

Los autors llatins, Marcial crech que n' es un, parlan de la dansa lasciva de las gaditanas al só dels crótalos o castanyolas, una d' aquestas *dansa du ventre* que per allá s' usan; los romans tréyan ja d' allí pera 'l circo los seus *bestiarü* o toreros, com dihém ara; l' any 172 de nostra terra, ja donavam que fer a Septimi Sever, que después fou emperador, los moros d' Andalusia, *quod Baticam Mauri populabantur*, y Capitolinus en la vida del emperador March Aureli (cap. 11 y 21) menciona la invasió dels moros. També sembla que aquell D. Julián de la Caba, no tenia ni 'l don ni la Caba, sino cossos de exercit moros que com a general grech del Imperi d' Occident a la Bætica los engejà contra 'ls centralistas d' allavoras, que, a las ordres de Witiza y D. Rodrigo, *comenzaban la historia d' España*, continuada pe 'l comte-duc d' Olivares, en Godoy y en Cánovas.

Ja ho veyém; hem estudiat molt! pero no sortim de moros.

¿Qué hi farém? A nosaltres nos poden dir tantas cosas! ibers, grechs, romans, goths, franchs... fins fenicis, ¡qué no n' hi há pas poch per aquí!

Peró l' andalús, no hi há remey, es lo nom més moro dels moros d' Espanya.

LA POR QUÈ 'NS FA MADRID

Sembla que aixó s'ha acabat. Vuy dir lo foch dels diaris de Madrid contra 'l Catalanisme.

Aquesta vegada nos han parlat més de qué Catalunya esplota a Espanya, y menos del honor... que 'ns dispensan d'anar ab ells.

Potser nos anirém entenent. Encara 'ls cou molt que no volguém empleats castellans... Si no fos per aixó, ja crech que estariem entesos.

Sempre es una ventatja que deixin alló del honor en banda. Cada vegada que algún inspector o revisador, un d'aquets que vihuen y corren món esbrinant si hi há qui hagi trobat la quadratura del círculo... administratiu, es a dir qui hagi complert la immensa hecatombe, com deya l'altre, de decretos, leyes, ordenes reales é imaginarias, reglamentos, circulares, instrucciones y cent mil menas de disposicions pera treure 'ls diners als simples contribuyents, cada vegada, com deya, que m'entrebancava un d'aquets senyors me parlava primer d'aquét ditxós honor... després... tot s'arreglava.

Dèu me perdoni 'l mal pensament. Però m'hi arribat a creure que alabava tant aquesta mercaderia, perquè la tenia per vendre.

*
**

Si; ara han tirat principalment contra la explotació que fan d'Espanya los fabricants de Barcelona y contrá dels géneros catalans, falsos y dolents, que's veuhen obligats a pagar a preus exorbitants, — a ral y ral y mitj lo metre — en lloch dels hermosíssims paños ingleses y sedas de Lyon que 'ls hi donarian pe'l mateix preu.

Ja ho veyém. Tot aixó tira a veure si 'ns espartan als industrials y 'ns fan perdre las simpatias dels magatzems d'allá 'ls barris de Sant Pere de Barcelona.

Ja tenim la amensassa a sobre. Si ve aixó del regionalisme entregaran los seus grans mercats als francesos, als inglesos... a qui se jo. Ja 'ls hi voldria veure a aquets macos del estranger explotando nuestros mercados y haciéndose ricos en lugar de los catalanes. Ells sí que ho tenen be i tira peixet! en payssos rics, ab governs que 'ls hi troban mercats nous, ab contribucions del tres al cinch per cent de las utilitats, poden ben enginyarse pera trobar modas y combinacions pera géneros de fantasia que 's pagan a pes d'or. Ab una vegada que ho ensepeguin, ja han fet los seus.

¡Quí s'hi pogués trobar! Aquí, aquí 'ls voldria veure... atravesant las murallas dels cambis, que 'l desgabell nacional fa més infranquejable que las de la Xina, y encabat que tinguessin d'anar recullint las trenyinas pe'ls recons y las borras de sota 'ls llits de las casas descuydadas pera fer vestits de preus inverossímils de lujo y ab apariencia d'européus. pe'ls potentats que viuen en las covas naturals y en las barracas artificials de la Manxa.

Y després que pera despatxarlos al engrós... de pessa en pessa, se tinguessin d'entendre ab los estiracordetas magatzemistas andaluzos o de la meseta central. Y a cobrar quan ploqui prou y hi hagin bonas cullitas y 'ls hi vingui be... es dir quan ja hagin tret los quartos del mateix género... y 'l que no 's vulgui esperar, que no cobri, y si no han pogut vendre... deixarho de compte... pidiendo daños y perjuicios.

¡Bon mercat... bo... pe'l que no 'n té d'altre!

*
**

Hi há un diari que 'ns ne promet un altre de mercat: tot lo d'América, que 'l pendrém als inglesos si l'ajudém los catalans a portar la república seva, la unitaria ben centralisada. Ja 'ns estaria be aixó. Está clar que hi podríam fèrnoshi bon forat... Bon mercat, bo. Millor que 'l d'ara. ¡Qué compón!

Peró veurán, nos hi tindrián de deixar montar pe'l nostre compte una organizació aixís com de consulats que fes respecte y confiança y banchs pera 'l giro y descompte o institucions serias de crèdit que 'ns asseguressin los cobros, per que ara,

fills, no s'hi pot enviar ab aquét be de Dèu de relacions internacionals de vostés. Y encabat aquells senyors d'allá deurián voler compensacions, per exemple, tenir un port franch com Barcelona al Mediterrá pera sos productes, cereals, sucres, cafés y tabacos. Pera nosaltres ja 'ns aniria ija ho crech! per que 'ls vins, fruytas y altres productes catalans no 'ns los matarian pas. Però ¡y dels canyars... dolsos d'Andalusia, y dels remats magres d'Estremadura, y del granero de Europa castellá... que 'n fariam? ¿Y los productes estancats?

Y per fi ¿ahont aniriam a parar? ¿y los principios unitarios?

X.

GRECIA Y CATALUNYA

Véus-aquí las respostas oficials, rebudas en contestació al Missatge dels catalans a Jordi I, Rey dels Helens:

«Consulat de Grèce, n.º 50.—Barcelona, 16 d'Abril de 1897.—Senyor D. Antoni Sunyol, President de la Unió Catalanista: Segons veig manifestar a V. lo dia que tingui lo plaher de visitar-lo de part de S. M. lo Rey y de mon Govern, me complasch avuy en trasmétreli traduhits del grech, los adjunts oficis del Mariscalat de la Cort Reyala, y del Ministre de Negocis Estrangers, en los que s'expressa la gratitud de S. M. lo Rey dels helens, del Govern y del poble grech per les generoses simpatias del poble de Catalunya.

Catalunya te motius particulars pera despertar l'afecte y consideració de tot grech. Ella ha estat en aquesta ocasió, la primera entre todas las regions de la caballerisca Espanya en la manifestació de sos desitjos en favor del lliurament de Creta y de la unió de tots els helens.

En la impossibilitat d'expressar personalment l'agrahiment de S. M. lo Rey, de mon Govern, y lo meu particular, a todas les Societats y periódichs que sotscribiren lo Missatge a S. M. Jordi I, Rey dels helens, mon August Senyor, me dirigesch a V. com a President de la Unió Catalanista, organisadora de la manifestació del 6 de Mars, pera que fassi arribar ma veu a todas y a cada una de las Associacions que d'aquella formen part, axí com també a todas les demés Associacions y periódichs que a son acte s'adheriren.

Rebi, senyor President, lo testimoni de ma més distingida consideració personal.—Lo Cónsul de Grecia, P. Muzzopulo.»

(Traducció).—Mariscalat de la Cort Reyala, n.º 47.—Athenes, 18 de Mars de 1897.—Senyor Cónsul: He rebut vostre ofici n.º 35 junt ab lo Missatge que m'haveu enviat dels filhelens barcelonins, y he cuytat en presentar los documents a S. M. lo Rey. Lo qual vos ne dona l'encárrech de transmétréshli en son nom ses més espressivas gracias per llur entusiasta manifestació y per llurs simpatias envers la familia Reyala y lo poble Helénich.

Rebeu, senyor Cónsul, la seguretat de ma més distingida consideració.—Lo Mariscal, M. Papparrigopulo.—Sr. P. Muzzopulo, Cónsul de Grecia, etc., etc.

(Traducció).—Ministeri de Negocis Estrangers, n.º 1747.—Athenes, 19 de Mars, de 1897.—Senyor Cónsul de S. M., en Barcelona: Ab la més gran satisfacció me so informat del contingut de vostre ofici n.º 36, de 9 de Mars, axí com dels documents adjunts. La manifestació imponent del poble de Barcelona devant del Consulat, en la qual han prés part associacions y entitats tan distingidas, y la presència en ella de importants diaris de Catalunya, proveu de quina manera lo poble espanyol ha volgut compartir los desitjos que tots los pobles civilisats manifesten continuament en favor dels cretenchs.

Vos prego, senyor Cónsul, qu'espresseu als barcelonins qui de tal sort vos han manifestat llurs simpatias, les més infinitas gracias, ensemps que lo reconeixement del poble helénich y del Govern Reyala, y en particular a tots y cadascú d'aquells que han presidit aquestas manifestacions en favor de Grecia o qui han treballat en ellas.

Vos prego també que manifesteu vostra gratitud a la premsa del país, que ab tant entussiasme lluytat en favor del nostre sant combat, y us demano que no oblideu aquest dever sempre que se presenti la ocasió.—Lo Ministre, A. J. Skouzes.

Lo Doctor En Jaume Pí y Sunyer

La Medicina Catalana está de dol. Acaba de perdre un verdader sabi. Lo Dr. En Jaume Pí y Sunyer, home d'una ilustració y erudició verdaderament escepcionals, ha deixat ab sa mort, ocorreguda a Rosas lo dia 15 de Abril, un buit que difícilment podrà omplirse.

Ensemps que un clínic idolatrat per sos malalts, era un catedràtic de gran talla científica. Encarregat com estava d'una assignatura difícilissima, la Patologia general, materia vastíssima y que cambia cada jorn ab motiu dels avensos moderns. Havia sapigut condensarla de tal manera que la seva explicació desprovehida per complert de frasses y paraulas relluhentas y efectistas, era com una professió de fé científica y contínua, que sos deixebles de quins era amich carinyosíssim, cada any escoltavan y copiavan ab verdadera febre. Inspirat sempre en son criteri just, práctic y sério a la vegada, exemple del esperit catalá, estava sempre al corrent de la darrera paraula de la ciencia y tenia opinions propias sobre molts punts y qüestions mélicas qu'avuy están encara per decidir. Era home que no 's recordava de qué 'l sou d'un catedràtic en eixa misera terra es ranci y raquitich, y feya sacrificis grans pera assistir ab asiduitat intatxable a l'Aula, a la Clínica y a las prácticas experimentals, ahont ensenyava ab un interés y un amor inapreciables. Era 'l verdader modelo del catedràtic catalá.

Era home 'l Dr. Pí d'una modestia tan gran, que may s'havia pogut conseguir que recullís en una obra, que hauria pogut ser notabilíssima, sas opinions y coneixements de Patologia general.

Enguany uns quants deixebles entussiasmas s'havien proposat recullir y editar sas explicacions, més la mort implacable 'ls ha interromput en sa noble tasca. Son últim treball, 'l discurs inaugural d'enguany en la Royal Academia, intitolat *Lo Problema de la Medicina* es un teixit atapahit de veritats científicas.

Entussiasma fervent de Rosas, sa patria, ahont era venerat per sos conciutadans, ha volgut morir rodejat de tots 'ls seus en sa hermosa vila ampurdanesa, després d'una llarga y ben pesada malaltia.

Descansi en pau 'l sabi y noble patrici que ab son treball y saber, posava en bon lloch 'l nom de la Medicina Catalana. Acompanyém en son dolor a sa benvolguda familia y doném nostre pésam a 'ls deixebles que tant trovarán a faltar a son més benvolgut mestre.

JOSEPH FELIU Y CODINA

¡Los catalans y los vers amants de la literatura regional estém de dol!

Ha mort En Joseph Felíu y Codina a la flor de la vida, puig n'era fill del any 1847 nascút a Barcelona.

Llicenciat ab Dret, encare 'ns sembla sentirlo defensant l'amich Ximeno ab lo popular procés de *La Suripanta*.

Més no fóu exercint la carrera d'Advocat lo nom conquistat com a célebre?

De jove comensá a escriurer ab la seva llengua nativa dins lo camp de la premsa, veyensa molt celebrat per los articles insertats a nels populars y festius periódichs a son temps *Lo Tros de Paper* y *Lo Nunci*.

Més tart se doná a coneixer com a novelista ab *Lo Rector de Vallfogona*, *Lo Rabadá*, *La filla del marxant* y altres dignas todas d'elogi.

Com a dramaturch, sentá plassa de primer.

La Bolva d' or, Lo Grà de Mésch, Cofis y Mo-fis, A ca la Sonàmbula fören creacions dintre lo Teatre Catalá, donantli més tart dias de gloria.

Al trobarse en Feliu y Codina estret dintre lo Teatre Catalá per lo molt número de autors catalans superior a n' ell a son judici, determiná donarse a esbarjo a n' el Teatre Regional y d' aquí vingué l' escriurer en castellá las sevas últimas obras.

No obstant aborreixia completament aquét *género chico* que tant entusiasma als castellans.

Ell mateix nos havia dit més de una vegada que si escribia en castellá, era per no fer perdre lo color de las sevas últimas obras, purament Regionals.

Dich aixó ab honor a la veritat, dónchs no ha faltat periódich, que volguentse dar llustre, a dit que la gloria li havian donat los *Madrileños*.

¡Imbécils! recordin que *La Dolores* feya cinch o sis anys que la tenia arxivada a nel *Teatro de la Comedia de Madrid* representantne en cambi moltes altres de menos valúa que aquesta, puig l' empre tingué lo cinisme de confesar que *ignoraban su mérito literario*.

Aixó va ser motiu per que li estrenessin al Teatre de Novetats a Barcelona.

Descansi ab pau al que ab vida fou nostre ben-volgut amich y rébi la seva familia lo sentiment que nos há causat sa mort.

AL «BLANCO Y NEGRO» DE MADRID

Lo més cursi dels periódichs madrilenys, lo *Blanco y Negro*, en son darrer número després d' una resenya que fa, de l' arribada y estada a Barcelona del general Polavieja, explica als lectors de sas planas, les impresions rebudas durant lo viatge que efectuá aquést segons *el itinerario trazado desde Barcelona a Zaragoza*. Diu aixís:

«Siguiendo el itinerario trazado, salimos de Barcelona en el correo para Zaragoza. Cruzamos las estaciones inmediatas á Barcelona, que todas dan idea del carácter industrial de los catalanes, pues más que nombres de pueblos parecen razones sociales, verbi-gracia; Secucia-Perafort. Marsa-Falset, Morell-Pellada (vol dir Morell y Pobla de Ma-fumet) nombres todos detrás de los que se adivina una fábrica de paños. Pasamos estas primeras estaciones sin novedad, hasta Sitges, donde salió la banda del pueblo (hauría de dir vila) que se estrenaba con motivo de este viaje, seguida de la correspondiente comisión.»

Gayre he no hi caben comentaris, però ab tal munt de disbarats hi posarém quelcom que tenim al pap encara que nostre gust sería donar unas quantas llistons com als noys d' estudi en aquét senyor que 's firma Luis Gabaldón.

En primer lloch li dirém que tot reporter ve obligat a sapiguer en quinas poblacions fabrican panyos ja que com n' hi ha molt pocas a Espanya creyém no es difícil saberho.

També li dirém que als vuyt anys sabíam abont 's troban del mapa de Catalunya les poblacions que ab tant poca solta anomena y may diríam que *detrás de ellas se adivina una fábrica de paños*.

¿Sab lo que adivina vosté? Una mata d' aulfas; qu' es una verdura que va molt be a n' aquells d' orelles llargas y que tenen pel per tot.

Diu que va passar aquestas poblacions sens novetat fins que van arribar a Sitges. Ja ho creyém que les devía passar be; de segur que s' entretingué llegint alló tant substancial (?) del «Padrino del Nene» perquè miri que equivocarse d' estacions ab tantas Guías Itinerarias com li haurán passat pels dits es propi de *niños*.

A més 'ns dona una cullerada de mel, dient-

nos alló del *carácter industrial de los catalanes* creyentse que 'ls dos noms pintats a cada una de les estacions anomenadas corresponen a un sol poble.

Créguins que no li volém mal, però no begui tant a morro encar que siga castellá, entretinguis a parlar de *Niñas Toreras* si d' acás y aixís 'ns acabarà de fer fástich a n' els que hem tingut la sort de neixer a Catalunya.

BARREJA

Ja ho deuen saber.

Lo general Polavieja, va tornar de Filipinas.

Lo que no hi arribat á saber, es com se 'l vá rebre.

Los uns diaris, diuen que Barcelona, va convertirse en un devassall d' entusiasme; los altres que la festa va ser un fracás.

¿Qui té rahó?

Al que ho endavini, li regalarem un «Manual del General discreto» que fins á n' en Polavieja li convindria estudiar.

*

*

De noticias directas de la arribada, sols tenim las d' un minyó de Celrá, que per casualitat s' hi ensopegaba.

Com lo nostre corresponsal -especial, no te gayre afició a escriure sols nos diu:

«Ha tornat aqueli general que al arribar á Filipinas, va dir als espanyols, als tágals y a tothom, que las tropas espanyoias estavan del tot desorganizadas.

«A la arribada hi há hagut molta gent, als balcons molts domassos. De crits y aplausos, poch y migrats. Al vespre lluminarias molt pobres. Las casas particulars que van encendre, no arriban a déu.

Y de Cuba?

En Weyler, diu que vá de alló millor.

Aviat no hi haurá un separatista per remey.

Es veritat que 'n Máximo Gómez, en Quintin Banderas, en Ducassi, etz., encara no tenen ganas de plegar lo ram; però aixó no vol dir res.

En Weyler, diu que vá bé.

Y s' ha de creure que s' acaba.

La paciencia y 'ls quartos.

¡Renoy de Roca y Roca! Ne sab mes del que 'ns creyam.

Per que pert las eleccions del Ateneu de Barcelona... los catalanistas han fet trampa.

Sinó que la calumnia l' ha dita de una manera molt innocent, ja li diríam lo que 's mereix; però lo més tonto llegidor de *La Esquella* ja va veure que tot alló de las trampas era... *el derecho del pataleo*.

No s' encaparrí, periodista del triple criteri, un altre any per que no 'ns bescanti, ja li regalarem un gos.

¡Ja ho sabem que hi té molta afició!

Espanya es la terra de las especialitats.

Are li ha surtit un ministre que bofeteja.

Proposo que se 'l engabie y se 'l porti pe 'l mon a ensenyar, com una cosa estranya.

Crech que si se sab fer, Espanya hi guanyará diners.

No més hi ha una dificultat.

Trobar un empleat prou fiat.

Per que aixó dels diners....

Agr adan molt a las ratas de las oficinas.

Segons se 'ns há contat, una elevada autoritat dela provincia, tal volta la més elevada, va dir no fá molt a sa filla en lo teatre d' aquesta ciutat, al comensament de la pessa catalana, que s' en devian anar perquè ja no ho feyan en *cristiano*.

No 'ls sembla que 's ser desagrabit. Perque aixó de renegar de la seva ascendencia, are que

tothom y ells mateixos están conformes que son *moros*, com se diu en altre lloch d' aquét número.

No 'ns quedarà res més per veurer qu' aquéts hidalgos reneguin de la seva sanch.

No 'ls sembla que es no tenir cor ni entranyas! Mals agrahits.

*

*

Lo mellor será que esperin (los de la colonia) que s' hagi obert aquí lo circo de la *civilisació* (?) castellana y allí 's podran esbravar sentint parlar... y mal parlar y renegar en *cristiano*. Qué allí tot es permés. Com que 's deixa la vergoaya a la porta com s' há dit.

Vaja que de frescura com la que gasta 'l Norte no n' hi ha d' altre.

Perque mirin que pera negar que 'l gran patrici catalá lo Dr. Morgades, es defensor meritíssim y amant com lo qui més de las reivindicacions regionalistas, se necesita tenir tancadas totas las potencias del cos y de l' ánima.

Més avall ja reconeix que no hi há necessitat de cap proba. Está clar com, las cosas que son evidents per axiomaticas no 's demostren.

Prou se veu ab aixó, com en altres cosas, que aquéts senyors del *carlisme* viuen tant abstrets en sos desitjos ignocents, que no s' enteran de lo que passa. Qué no viuen a la realitat, que son magí lo tenen constantment preocupat ab plans y tentativas més o menos *guerrers*. Ja es ser ignorant no conéixer los actes tan importants d' un Prelat.

Lo ilustre restaurador del cenobi patriarcal del panteó de la casa reyal catalana, o de la casa payral de Catalunya, lo defensor del dret civil de la terra, lo decidit protector de la llengua que li ofereix en certámens y concursos testimonis de son bon afecte, y essentne un apóstol práctic disposant que en sa diócesis la predicació sia exclusivament catalana; lo impulsador de l' art catalá y catalanesch en totas sas manifestacions, lo fundador del may tan prou ponderat y celebrat Museu, l' propagador de totas las manifestacions de la inteligencia catalana, en obras, llibres y folletos de propaganda, escampant la nostra *Doctrina* resum de totas las nostras reivindicacions, y de tantas altres manifestacions eloqüentísimas de son afecte y simpatía, pera la causa redemptora de la restauració política integral de la nostra Nacionalitat.

A tot aixó ell no hi deu donar cap importancia. Com que aixó no son més que *golleries* com diria lo seu germá gran y mestre madrileny lo *Correo Español*.

¿Ademés per lo que 's veu sos redactors son flachs de memoria. Cap d' ells no 's recorda a qui 's va deurer l' iniciativa de la fundació del *Centre Catalá* d' aquesta ciutat? D' aixó no fan pas tants anys.

Per lo demés si los hi restés a aquells bons senyors redactors lo més petit dupte, 'ns ho manifestin y 'ls hi enviarem un discurs de tant volgut Prelat y patrici pronunciat a Barcelona en los Jochs Florals, y allí podran saborejar los bellíssims pensaments polítichs e ideals patrióticchs expresats d' una manera brillant y apendre a coneixer y a estimar si d' aixó son capasos, a nostra Patria.

Un desitj volém exposar als del Norte y es que ditxós del dia que a Catalunya hi hagin sinch ó sis Morgades, altra fora la sort de la mateixa.

CRÓNICA REGIONALISTA

Lo dissapte 22 del que som, tingué lloch en lo Teatre Principal de Barcelona, la funció de simpatía a nostre amich, l' aixirit y ja popular crítich teatral, en Ximeno Planas, redactor de *Lo Teatro Regional*, que sigué condemnat a Madrid ab motiu del famós procés de *La Suripanta*. Lo Sr. Ximeno fou objecte d' una calurosa ovació rebent numerosas probas de las simpatías que há sabut conquistarse, a las que ja sap pot afegir las nostres, pregantli vulgui veure tant en Lo

REGIONALISTA com en *Lo Popular*, dos amichs d' aquells que 'ns hi pot comptar.

Nota bene: Lo Sr. Ferrer y Codina prohibí la representació de totes sas obras a la que fou companyia catalana del Teatro Romea sense més motiu que l' haver prés aquesta companyia part gratuita en dita funció. Fins ahont pot arribar l' inquina d' un home!

—Lo día 13 del que som, tingué lloch en lo Teatro Romea de Barcelona, la funció organizada pera l' *Associació Popular Regionalista* en honor al eminent poeta En Angel Guimerá, ab motiu de son darrer drama *Terra baixa*, veyentse en exirém concorreguda fins al punt de quedar despatxadas totes las localitats y de quedarse sens poguer assistirhi gran nombre de personas que aixís ho desitjavan. Foren molt aplaudits quants artistes prengueren part en la mateixa, tant los actors que desempeñaren com may la genial producció d' en Guimerá com les artistas senyoretas Fontain-Canals (J. y M.) y Sampere encarregada del concert. Però quant los aplausos atronaren lo teatre, fins al punt que com se sol dir aquell s' ensorrava, fou en lo patriòtic monòlech *Mestre Olaguer* que desempeñá de la manera magistral que sols ell ho ha sabut fer fins ara, lo senyor Borrás, sent precís qu' ell, lo mateix que 'n Guimerá, tinguessin de presentarse nombrosas vegadas al palco escénich pera acallar al públich que aplaudía en mitx de frenètics Viscas a Catalunya.

Fou una verdadera festa catalana.

—Lo Consistori del Jochs Florals de Barcelona s' ha dirigit als principals Ajuntaments y Diputacions provincials de Catalunya que no havian ofert ja anteriorment premi per la poética festa pregantlosi que pera demostrar la seva adhesió a tant important institució patriòtica y literaria y donar a aquesta major carácter nacional encare se servissin acceptar lo càrech de Adjunt Protectors.

Son en gran nombre los que han correspost a tant patriòtica idea.

—S' ha publicat una artística lámina en la que 'l distingit compositor senyor Lapeyra publica la música de la cansó popular *Los Segadors*. Se ven a 30 centims en las llibrerias de Verdaguier y L' *Arxiu* de Barcelona.

—En lo Colegi de Sant Joseph, de Sabadell, s' hi ha fundat una clase de Gramática y Literatura Catalanas, obligatoria pera tots los noys catalans qu' assisteixen al esmentat centre de ensenyansa.

—La ponencia nombrada per la Junta permanent de L' *Unió Catalanista* ha aprobat un projecte de reforma o estatuts que aviat se subjectará a la aprobació del Consell de Representants.

—Han tingut lloch los Jochs Florals que l' *Associació Catalanista* de Lleyda celebra ab motiu del patró de dita ciutat Sant Anastasi. Las composicions premiadas foren en gran nombre.

—A Banyolas s' estan fent treballs pera la fundació d' un Centre Catalanista.

—L' *Associació de Coros* de Clavé ha determinat fer enguany sa excursió anyal a las regions euskaras.

—Lo diumenge passat tingué lloch a l' *Associació Musical* de Barcelona, una bella sessió musical organizada per la distingida directora de la secció de senyoretas del *Orfeo Catalá*, senyora Werlhe.

Ab l' escayent gust que la caracteriza entona una seguida de cansonetas populars catalanas que 'ns deixá una vegada mes convensuts de que nostres melodias executadas per inteligencias fines y sabrosas com las que adornan a dita senyora, esparraman un devassall d' íntimas expansions de l' esperit. La senyora Werlhe manifestá clarament la superior importancia d' aquestas melodias puras, de ver sabor artístich a les que de temps s' han generalisat en los salons de reunions ridículas impregnadas d' extrangeria.

Lo senyor Millet ab son enginy que 'l dignifica dirigi algunas pessas entre ellas *Los Segadors* de nostre immortal Clavé que sigueren cantades ab un gust propi, per aquell estol de jovent tant catalanesch.

A tots felicitem de cor y especialment a la senyora Werlhe que dona exemple cada dia mes a les senyoretas perimetres que cantan trossos de sarsuela d' el Eldorado, junt ab musique tañamencada.

Al senyor Millet no li direm mes perquè s' ho mereix tot.

—Nos es gran satisfacció fer saber a nostres llegidors lo molt que s' estent entre 'l jovent que estudia, los ideals catalanistas. Los cos d' alumnos interns del Hospital de Barceloua, ha borrat l' article de sos es-

tatuts que exigia l' us del castellá en sas conferencias. Los felicitem a tots per son acert y pel amor que demostren a sa llengua. Los estudiants de la Facultat de Medicina, compran 250 exemplars de cada número de *Lo REGIONALISTA* y 50 'ls de la Escola d' Arquitectura. Al comensament del curs vinent, aquest exemple será imitat en molts altres facultats y escolas especiales.

Bonich fou lo concert que 'l día 22 dels corrents doná la *Institució Catalana de Música*. Las parts de que s' componia lo programa eran composicions de Lapeyra, Gay, Grieg, Baeh, Borodine, Guerrero y Saint-Saëns las quals foren interpretadas ab molt gust baix la direcció dels mestres Gay y Lapeyra.

Entre los que a petició dels concurrents hagueren de repetirse citárem *Los Segadors* que fou escoltada a peu dret desde las primeras estrofas.

—Ab lo nom de *Teatro Líric Catalá* s' ha constituhit a Barcelona una societat qual objecte es la representació de dramas lírics en llengua catalana.

—S' ha estrenat a Italia ab un éxit extraordinari lo prólech de l' ópera *Los Pirineus* del mestre catalá Pedrell.

—Lo día 10 del passat mes lo President de l' *Unió Catalanista* En Antoni Sunyol rebé la visita del senyor Cónsul de Grecia En Pere Mozzopulo que aná oficialmente y per encàrrech exprés de S. M. lo Rey dels Hells a donar las gracias a las societats y periòdichs que firmaren lo *Missatge* de simpatía que li fou trasmés lo 6 del passat Mars. En aquestas mateixas planas hi podrán véurer nostres llegidors las contestacions oficials al citat *Missatge* de simpatía.

—A Vilanova y Geltrú s' ha constituhit una societat artístich-catalana titulada *Recó Ignorat* que ab lo poch temps de sa creació s' ha fet acreedora de las simpatías del públich vilanovi per ésser tal volta excepcional en sa índole.

—Ha comensat a publicarse a Lleyda un periòdich defensor de las nostras ideas y escrit en nostra llengua que porta per títol *La Comarca de Lleyda*.

Sia benvingut. Li desitjém coratge y prosperitats.

—Diumenge passat s' estrená a n' aquesta ciutat, la darrera obra del conegut escriptor En Ramón Bordas Estragués *Lo Comte d' Ampurias*, essent molt ben rebuda per lo nombrós públich que hi assistí.

L' obra en qüestió té un bonich argument, de marcat carácter històric.

Lo diálech es de lo més hó que coneixém de l' autor de *La flor de la Montanya*, havent sapigut portar l' interés del públich fins al fi de l' obra.

Per acabar, sols faré menció que al final del segón y tersé acte, se tingué que aixecar lo teló varias vegadas deménant l' autor, sent aixís, que es poch frequent al nostre teatre.

Lo desempeñyo flux baix tots conceptes, sobresurtint entre los actors los senyors Bozzo y Roméu.

Eus dol no poguer ser més extensos per l' eccés d' original, com se mereix dita obra.

Un prech a l' empresa, y ab aixó no farém més que trasmétre lo que sentirem aquell día en lo teatre. De que posin, si 'ls hi es possible, la tant celebrada tragi-comedia del mateix autor *Política y Honra* que tant éxit obtingué anys endarrera a Barcelona y que aquí encare no ha sigut representada.

No fem més que interpretar los desitjos y fernos ressó dels sentiments manifestats en aquell día en lo teatre per varis concurrents y abonats, y a los quins unim los nostres modestos.

Además, que sembla que residint l' autor en aquesta ciutat, aquesta té dret a conèixer y a saborejar totes sas obras. Já ho sap donchs l' empresa, es com un deute moral que té a Girona. Veyám si 'l voldrá complir.

Nosaltres ja n' hi 'n fem retret, y aixís ho esperém.

—Nos escrihuen de Piera (Pla del Panadés) participantnos que lo jovent d' aquella vila doná fa poch dias una funció catalana posant en escena lo drama *Lo jefe de la Coronela* que com es sabut esta basat en la guerra contra Felip V.

Y allá en quos lo públich anava tan sols a esplayarse, al sentir lo crit de ¡Vitea Catalunya! no pogué menos de respondre ab un ¡visea! potént com a protesta d' un jou que tots portém a sobre y molts sense que se 'n donguin compte.

Per fi de festa va llegirse la poesia d' en Guimerá *Clarís* que fou molt celebrada.

Sembla que per Pasqua tractan de posar en escena alguna obra d' n Guimerá.

Com se veu los fruyts de la propaganda catalanista van recullintse arreu. Y eixos fruyts son tant més afalagadors quan son nascuts al propi impuls d' una joventalla qu' estudia, pensa y compara.

Una encaixada, donchs, als Pierenchs que demostran ser catalans de cor y un mot encoratjador: Avant.

—Per involuntaria omissió, deixarem de consignar en nostre darrer número, qu' en l' ápat de la fonda de la Fonda d' Italians brindaren, además dels citats, los senyors Puigdomenech (G.) Delegat de Barcelona, Puigdomenech (L.) Delegat per S. Feliu de Codinas, en Pau Umbert per S. Quirse Safages, y en Martorell Delegat per Vilafranca del Panadés, y en Soler per Constantí.

—Igualment deixarem involuntariament de parlar de la *Associació Regionalista* de S. Andreu de Palomar que tingué lloch a darrers de mars passat revestint l' acte excepcional importancia. Usaren de la paraula los senyors Ciurana, Mallofré, President y Secretari del nou centre y altres que are no recordém. Hi assisteiren nombrosas representacions de periòdichs y associacions catalanistas estanthi representada la autoritat local. Lo Delegat del Govern deu ésser molt biliós, donchs, interrompé varias vegadas als oradors.

—Ab dos companys nous contém dins lo camp de las lletas catalanas. *La Veu de Sitjes* y *La Papallona de Granollers*, que bat sa forastera y exótica vastimenta. Los felicitem per sa determinació y 'ls hi doném forta encaixada desitjantlosi molta prosperitat y ardimient.

Com se veu cada día veuen nous reforsos. Aquets darrers junt ab la *Comarca de Lleyda*, son los tres nous companys, los que fa poch dias han eixit a llum.

A PEU FERM

La empenta ha sigut forta
y forts hem resistit;
han forcejat la porta,
més ella no ha cedit;
derrera de la porta
hi há encare nostre pit.

Al rebre la embestida
la sang se 'ns ha escalfat,
y avuy tenim més vida,
més fam de llibertat:
germans, tots al combat!

No hem demanat espera
per pendre posicions;
ben alta la bandera
l' hem duta a tots cantons,
y ab llor a la cimera
veuránla en abdos móns.

La llengua que han vexada
será la triomfant,
que 'l poble l' há guardada
no més per ferla gran;
la tasca es comensada,
javant y sempre avant!

Som catalans, y honrosa
la historia tots portém;
la raça no l' han fosa
les lleys que abominém,
lo que are se 'ns imposa
demá ho trapitjarém.

Som catalans! Sencera
la Pátria havém salvat;
ningú tornarà enrera
de lo que havém jurat...
¡som ja a la primavera
de nostra llibertat!

CLAUDI OMAR Y BARRERA.

PETITA CORRESPONDENCIA

J. P.—Barcelona. Los seus refrans van be, no li responch de sa publicació per l' eccés d' original.
J. M. Ll.—Barcelona. Anirá a n' el número próxim.
J. A. C.—Pamplona. No podém compláurel per tenir en cartera altre article igual.

R. C.—Barcelona. Rebut tres pessetas ab sellos, queda inscrit com a protector.
I. C.—Figueras. Rebut 5 pessetas ab llibransa.
E. L. S.—Lleyda. Rebut sellos per un vuyté es enviat. De lo altre escrich particularment.

GIRONA. — Imprempta de P. Torres, Constitució 9.